RNI No. MAHBIL /2009/31732

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

भाग चार-अ

वर्ष ११, अंक १] गुरुवार ते बुधवार, जानेवारी ३०-फेब्रुवारी ५, २०२५/माघ १०-१६ , शके १९४६ [पृष्ठे २९, किंमत : रुपये ९.००

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांन्वये तयार केलेले (भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

नियोजन विभाग

मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २२ जानेवारी, २०२५.

अधिसूचना

सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम, २००८.

क्रमांक असांसं- निविप/वाउपा २०२३-२४/क्षेका/२३८, दिनांक १२ डिसेंबर, २०२४.—केंद्र शासनाच्या सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम, २००८ च्या कलम ३ व ४ द्वारे (२००९ चे ७), २०१७ च्या सुधारणेनुसार (२०१७ चे २१) दिलेल्या अधिकाराचा वापर करून सांख्यिकी संग्रहण नियम, २०११ च्या नियम ५ व ७ अन्वये, महाराष्ट्र शासन, सोबत जोडलेल्या अनुसूची १ मध्ये उल्लेख केलेल्या तपशीलानुसार सांख्यिकी पाहणी (यापुढे अधिसूचनेत " वार्षिक उद्योग पाहणी २०२३-२४ (राज्य नमुना)" असे संबोधले गेले आहे) याद्वारे वस्तुनिर्माण व त्यासंबंधित अनुषंगिक कार्ये यांची आकडेवारी संकलन करण्याचे आदेश देत आहे.

२. महाराष्ट्र शासन उपरोक्त आदेशासंदर्भात सोबत जोडलेल्या अनुसूची - २ मध्ये उल्लेख केलेल्या अधिकाऱ्यांची राज्याच्या भौगोलिक क्षेत्रातील उद्योगासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करण्यासाठी सांख्यिकी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करीत आहे.

३. संबंधित सांख्यिकी अधिकाऱ्याद्वारे प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तींना, प्रत्येक माहितीदात्याद्वारे दिल्या गेलेल्या माहितीची पडताळणी, त्यासंबंधीच्या लेख्यांची / कागदपत्रांची पाहणी करणे व ते तपासणे तसेच आवश्यकतेनुसार त्यासंबंधी स्पष्टीकरण मागणे या कामासाठी सांख्यिकी अधिकाऱ्याच्या कार्यक्षेत्रात नियुक्त केले जाईल. माहिती गोळा करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या प्रत्येक व्यक्तीकडे संबंधित सांख्यिकी अधिकाऱ्याने दिलेल्या छायाचित्रासह असलेले ओळखपत्र किंवा प्राधिकार पत्र सोबत असेल.

४. वार्षिक उद्योग पाहणी २०२३-२४ (राज्य नमुना) अंतर्गत माहिती देणाऱ्याकडून सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यात गोळा केलेल्या माहितीची योग्य ती छाननी व तपासणी केल्यानंतर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या कार्यालयीन व्यक्तींकडून माहितीचे संस्करण केले जाईल.

५. वार्षिक उद्योग पाहणी २०२३-२४ (राज्य नमुना) च्या कोणत्याही कामाशी संबंधित सर्व व्यक्तींना सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम, २००८ (२००९ चे ७) तसेच सांख्यिकी संग्रहण नियम, २०११ मधील तरतूदीं लागू असतील. कोणत्याही सांख्यिकी अधिकाऱ्याला अधिनियमाच्या कलम ४ च्या उप कलम (४) अथवा (६) नुसार कोणतेही अधिकार देण्यात आलेले नाहीत.

अनुसूची १

१. **सांख्यिकी संकलन करण्याचा विषय व प्रयोजन** — वार्षिक उद्योग पाहणी २०२३-२४ (राज्य नमुना) द्वारे संघटित वस्तुनिर्माण (ज्यात उत्पादन प्रक्रिया, दुरुस्ती सेवा, वायु व पाणीपुरवठा आणि शीतगृहे या संबंधित कार्यांचा समावेश आहे) क्षेत्राची वाढ, रचना व संरचना संबंधित आकडेवारी गोळा केली जाते.

२. **सांख्यिकी संकलनासाठीचे भौगोलिक क्षेत्र** – सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम, २००८ (२००९ चे ७) अंतर्गत वार्षिक उद्योग पाहणी २०२३-२४ (राज्य नमुना) ही संपूर्ण महाराष्ट्रात केली जात आहे.

३. **सांख्यिकी संकलनाची पद्धती** – प्रत्येक सांख्यिकी अधिकारी त्याच्या कार्यक्षेत्रांतर्गत माहितीदात्यास सूचनापत्र निर्गमित करेल. या सूचनापत्रात ज्या दिनांकापर्यंत माहिती पुरवावयाची आहे तो दिनांक, ज्या अधिकारी / कार्यालयास माहिती पुरवावयाची आहे ते अधिकारी / कार्यालय, ज्या घटक / घटकांसाठी माहिती पुरवावयाची आहे तो / ते घटक आणि माहिती पुरवण्याकरीताचे आवश्यक विहित नमुन्यातील प्रपत्र या बाबी दर्शविलेल्या असतील. सांख्यिकी अधिकारी सूचनापत्रात उल्लेखिलेल्या इतर अटींच्या अधिन राहून नमुन्यातील माहिती / आकडेवारी ही इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातून नोंदविण्यासाठी माहितीदात्यास अनुमती देऊ शकतात.

४. **ज्यांच्याकडून माहिती संकलित केली जाणार अशा माहितीदात्यांचे स्वरूप** – सांख्यिकी अधिकारी यांचेमार्फत कारखाना अधिनियम, १९४८ अंर्तगत नोंदणीकृत कारखाने किंवा बिडी आणि सिगारेट कामगार (रोजगाराच्या अटी) अधिनियम, १९६६ अंतर्गत नोंदणीकृत आस्थापना किंवा केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाकडे नोंदणीकृत नसलेले विद्युत उपक्रम यांचे मालक किंवा घटक ज्याच्या ताब्यात आहे यापैकी ज्याला सूचनापत्र दिले जाईल, त्यांना घटकासंबंधी माहिती उपलब्ध करून द्यावी लागेल. एकाच समुहाच्या / व्यवस्थापनाच्या अंतर्गत असलेल्या दोन किंवा अधिक घटकांसंबंधी माहिती घटकनिहाय वेगवेगळी उपलब्ध होत नसल्यास आणि अशा सारख्या इतर अटी ज्या सूचनापत्रात नमुद केल्या आहेत अशा बाबतीत सांख्यिकी अधिकारी मालक अथवा ज्यांच्या ताब्यात तो घटक आहे त्या व्यक्तीकडून अशा घटकांची एकत्रित माहिती मागू शकतो.

५. **सांख्यिकी संकलन करण्याचा अपेक्षित कालावधी** – सूचनापत्रात सूचनाकर्त्याद्वारे माहिती सादर करण्याबाबतचा दिनांक नमुद केलेला असेल व तो साधारणपणे फेब्रुवारी, २०२५ ते जुलै, २०२५ या कालावधी दरम्यान असेल.

६. **संदर्भ कालावधी** – दिनांक १ एप्रिल, २०२३ ला सुरु होणारे व दिनांक ३१ मार्च, २०२४ रोजी संपणारे आर्थिक वर्ष किंवा दिनांक १ एप्रिल, २०२३ आणि दिनांक ३१ मार्च, २०२४ रोजी दरम्यान कोणत्याही तारखेला संपणारे घटकाचे लेखावर्ष यासाठी माहिती उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे.

७. **संकलित केल्या जाणाऱ्या माहितीचे स्वरूप** – मागितलेली माहिती ही सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यात संकलित करण्यात येईल. त्यात मत्ता व दायित्वे, जमा, खर्च, निविष्टी - वापरण्यात आलेला (स्वदेशी किंवा आयात माल) मुख्य उत्पादन व उप उत्पादने, वितरणावरील खर्च, रोजगार व रोजगारावरील खर्च इत्यादींचा समावेश आहे.

८. **माहितीदात्याने ज्या भाषेत माहिती सादर केली पाहिजे ती भाषा** – माहितीदाता सोबत जोडलेल्या नमुन्यात मराठी अथवा इंग्रजी भाषेमध्ये माहिती सादर करेल.

९. **माहितीदात्यासाठी बंधने** – घटकाचा मालक किंवा घटक ज्याच्या ताब्यात आहे त्यास संबंधित सांख्यिकी अधिकाऱ्याकडून प्राप्त झालेल्या सूचनापत्रात नमुद केल्याप्रमाणे त्याचप्रकारे व त्यात दिलेल्या दिनांकापर्यंत माहिती सादर करावी लागेल. सांख्यिकी अधिकारी किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीस निरिक्षणासाठी संबंधित कागदपत्रे उपलब्ध करून द्यावी लागतील तसेच मागितलेल्या माहिती संदर्भात विचारलेल्या प्रश्नांस उत्तरे द्यावी लागतील.

१०. **व्यवसायासंबंधी कागदपत्रे व निरिक्षणे होऊ शकतील अशा लेख्यांचे स्वरुप** – सांख्यिकी अधिकारी किंवा त्याने प्राधिकृत केलेली व्यक्ती घटकाच्या व्यवसायासंबंधीची कागदपत्रे, जसे ताळेबंद, नफा-तोटा पत्रक, हजेरी पत्रक, श्रम तासांची नोंदवही, वेतन पत्रक, उद्योगाच्या / घटकाच्या संचालकांचा अहवाल अथवा घटकाद्वारे सादर केलेल्या माहितीच्या पृष्ट्यर्थ / समर्थनार्थ कोणत्याही अन्य दस्ताऐवजांचे निरिक्षण करु शकेल.

११. **निरिक्षणाची पद्धत** – संबंधित सांख्यिकी अधिकारी किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेली व्यक्ती, घटकाच्या कारभारांचे लेखे तसेच इतर कागदपत्रे यांच्या आधारे घटकाकडून दिल्या गेलेल्या माहितीची सत्यता पडताळू शकेल तसेच संबंधित मालक अथवा घटक ज्याच्या ताब्यात आहे ती व्यक्ती किंवा घटकाच्या व्यवस्थापनाने प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीकडे त्या संबंधीचे स्पष्टीकरण मागेल.

अनुसूची २

अ. क्र.	सांख्यिकी अधिकारी	भौगोलिक क्षेत्र (जिल्हा)	पत्ता
१.	श्रीम. दि. श्री. धावरे उपसंचालक अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.	मुंबई शहर व मुंबई उपनगर	अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, प्रशासकीय इमारत, ८ वा मजला, शासकीय वसाहत, वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०० ०५१.
२.	श्रीम. दि. सु. करंबेळे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, ठाणे.	ठाणे	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, ३ रा मजला, नियोजन भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, ठाणे (प.) ४०० ६०१.
३.	श्रीम. मो. सु. रोकडे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, पालघर.	पालघर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, जिल्हा मुख्यालय, जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी कार्यालय,पालघर-भोईसर रोड कोळगांव, खोली क्र. २०४, २ रा मजला, पालघर ४०१ ४०४.
४.	श्रीम. वृ. ऋ. माकर उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, रायगड.	रायगड	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन,१ ला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड-अलिबाग ४०२ २०१
५.	श्री. नि. वि. यादव उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, रत्नागिरी.	रत्नागिरी	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, रेव्हेन्यु डिपार्टमेंट एमप्लोइज को-ऑपरेटीव्ह क्रेडीट सोसायटी, पहिला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालयाचे आवार, जयस्तंभ, रत्नागिरी ४१५ ६१२.
६.	श्री. अ. आ. कुलकर्णी उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, सिंधुदुर्ग.	सिंधुदुर्ग	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, प्रशासकीय इमारत,ए विंग, १ ला मजला, जिल्हा मुख्यालय, ओरस, सिंधुदुर्ग ४१६ ८१२.
७.	श्री. हे. बा. अहिरे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नाशिक.	नाशिक	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, सातपूर एम. आय. डी. सी. विश्रामगृह, स्टेट बँक जवळ, त्र्यंबक रोड, सातपूर, नाशिक ४२२ ००७.

अ. क्र.	सांख्यिकी अधिकारी	भौगोलिक क्षेत्र (जिल्हा)	पत्ता
८.	श्री. सं. शं. वानखेडे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, धुळे.	धुळे	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, २ रा मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, धुळे ४२४ ००१.
९.	श्री. वि. गु. धनगर उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नंदुरबार.	नंदुरबार	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, १ ला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, नंदुरबार ४२५ ४१२.
१०.	श्री. सं. शं. वानखेडे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, जळगांव.	जळगांव	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, २ रा मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय जळगांव ४२५ ००१.
११.	श्री. शि. भा. व्हरसाळे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, अहिल्यानगर.	अहिल्यानगर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, १ ला मजला, आकाशवाणी केंद्रासमोर, सावेडी, अहिल्यानगर ४१४ ००३.
१२.	श्री. सं. श्री. मरकळे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, पुणे.	पुणे	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, २५,शुक्रवार पेठ, पीएमसी कमर्शियल बिल्डिंग, महात्मा फुले मंडई समोर, पुणे ४११ ००२.
१३.	श्री. य. वि. थोरात उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, सातारा.	सातारा	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, जिल्हा परिषद विस्तारित इमारत, १ ला मजला, कार्यालय क्र. ५ व ६, सातारा ४१५ ००१.
१४.	श्री. अ. भ. पाटील उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, सांगली.	सांगली	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, १ ला मजला, रुम नं. १०६, सांगली मिरज रोड, विजयनगर, सांगली ४१६ ४१५.

अ. क्र.	सांख्यिकी अधिकारी	भौगोलिक क्षेत्र (जिल्हा)	पत्ता
१५.	श्री. दि. मा. बंडगर उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, सोलापूर.	सोलापूर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन शेजारी, सात रस्ता, विजापूर रोड, सोलापूर ४१३ ००१.
१६.	श्रीम. सि. र. अर्दाळकर उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, कोल्हापूर.	कोल्हापूर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, महाराणी ताराबाई सभागृह इमारत, २ रा मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय,नागाळा पार्क, कोल्हापूर ४१६ ००३.
१७.	श्रीम. शि. वै. मिसाळ उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर.	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, प्रशासकीय इमारत, तळ मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर ४३१ ००१.
१८.	श्री. सू. बा. कुलकर्णी उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, जालना.	जालना	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, प्रशासकीय इमारत, २ रा मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय, जालना ४३१ २०३.
१९.	श्रीम. प्र. प्र. पांढरे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, परभणी.	परभणी	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जुनी इमारत, शनिवार बाजार, परभणी ४३१ ४०१.
२०.	श्री. र. तु. कांबळे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, बीड.	बीड	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पद्मजा बिल्डिंग, १ ला मजला, पशु वैद्यकीय दवाखान्यासमोर, सुभाष रोड, बीड ४३१ १२२.
२१.	श्रीम. स. ब. गोतमारे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नांदेड.	नांदेड	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, उद्योग भवन, औद्योगिक वसाहत,हॉल क्र.२, तळ मजला, शिवाजीनगर, नांदेड ४३१ ६०२.
२२.	श्री. सु. न. जाधव उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, धाराशिव.	धाराशिव	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, २ रा मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय, धाराशिव ४१३ ५८२.

अ. क्र.	सांख्यिकी अधिकारी	भौगोलिक क्षेत्र (जिल्हा)	पत्ता
२३.	श्री. उ. म. हत्ते. उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, लातूर.	लातूर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत,तळ मजला, दक्षिण बाजू, शिवाजी महाराज चौक, लातूर ४१३ ५१२.
२४.	श्री. सां. मु. रचावाड उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, हिंगोली.	हिंगोली	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, जिल्हाधिकारी कार्यालय, प्रशासकीय इमारत, एस-४, दुसरा मजला, हिंगोली ४३१ ५१३.
२५.	श्रीम. के. र. धरमारे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, अमरावती.	अमरावती	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, तळ मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय कॅम्प, अमरावती ४४४ ६०२.
२६.	श्री. अ. वि. सुने उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, अकोला.	अकोला	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, प्रशासकीय इमारत,१ ला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, अकोला ४४४ ००१.
२७.	श्री. बा. रा. तायडे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, वाशिम.	वाशिम	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, १ ला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वाशिम ४४४ ५०५.
२८.	श्री. अ. वि. सुने उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, बुलढाणा.	बुलढाणा	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, तळ मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, बुलढाणा ४४३ ००१.
२९.	श्री. म. शं. गेडाम उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, यवतमाळ.	यवतमाळ	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, दगडी इमारत, तहसील कार्यालयासमोर, टांगा चौक, यवतमाळ ४४५ ००१.
३०.	श्री. सं. म. पाठक उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.	नागपूर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, प्रशासकीय इमारत क्र.२, ५ वा मजला, सिव्हिल लाईन, नागपूर ४४० ००१.

अ. क्र.	सांख्यिकी अधिकारी	भौगोलिक क्षेत्र (जिल्हा)	पत्ता
३१.	श्री. प्र. व. पाटील उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, वर्धा.	वर्धा	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, जिल्हाधिकारी कार्यालय तथा नियोजन भवन, महात्मा गांधी पुतळ्याजवळ,सेवाग्राम रोड, वर्धा ४४२ ००१.
३२.	श्री. सं. म. पाठक उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, भंडारा.	भंडारा	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालय परीसर, भंडारा ४४१ ९०४.
३३.	श्री. सु. शं. कुमरे उपसंचालक, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, चंद्रपूर.	चंद्रपूर	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नियोजन भवन, पहिला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय परीसर, रेल्वे स्टेशन रोड, चंद्रपूर ४४२ ४०१.
३४.	श्री. सु. अं. धोंगडे उपसंचालक जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, गोंदिया.	गोंदिया	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, नविन प्रशासकीय इमारत, नियोजन विभाग, रुम नं.२७, २ रा मजला, जयस्तंभ चौक, गोंदिया ४४१ ६०१.
३५.	श्री. ज्ञा. बा. खडतकर उपसंचालक जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, गडचिरोली.	गडचिरोली	जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, प्रशासकीय कॉम्प्लेक्स, युनिट नं.१,बॅरेक क्र.३(ई) गडचिरोली ४४२ ६०५.

वाउपा २०२३-२४

गोपनीय

भारत सरकार
सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालय
२०१७ मध्ये सुधारीत केलेल्या सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम,२००८ आणि त्यासाठी केलेले नियम,२०११ अन्वये भरावयाचे विवरणपत्र
वार्षिक उद्योग पाहणी २०२३-२४ (भाग-१)
(कृपया विवरणपत्र भरण्यापूर्वी सूचना वाचा)

खंड क:- ओळख तपशील(कार्यालयीन वापराकरिता)	
१. पत्रक जावक क्र. (डी.एस.एल.)	
२. स्थायी अनु.क्र.	
३.योजना संकेतांक (गणना-१, नमुना-२)	
४. यादीनुसार उद्योग संकेतांक (राष्ट्रीय औद्योगिक वर्गीकरण २००८ चा ४अंकी संकेतांक)	
५.विवरणानुसार उद्योग संकेतांक (राष्ट्रीय औद्योगिक वर्गीकरण २००८ चा ५अंकी संकेतांक)	
६. उद्योगाचे उत्पादनानुसार विवरण	
७.राज्य संकेतांक	
८. जिल्हा संकेतांक	
९. क्षेत्र (ग्रामीण-१,नागरी-२)	
१०.क्षेत्रिय कार्यालय/उपक्षेत्रिय कार्यालय संकेतांक	
११.उद्योग घटकांची संख्या	
१२.उद्योगाची स्थिती (संकेतांक)	

खंड ख:- कारखान्याचे विवरण (कारखाना मालकाने भरावयाचे)		
१. औद्योगिक उपक्रमाचे नाव व पत्ता	१.१गाव/शहर	
	१.२ जिल्हयाचे नाव	
	१.३ राज्याचे नाव	
	१.४ पिन क्रमांक	
२. संस्था प्रकार (संकेतांक)		
३. कारखाना ओळख क्रमांक(CIN)		
४.उद्योग राष्ट्रीय मानके १४००० अंतर्गत प्रमाणपत्र धारक आहे काय? (होय-१, नाही-२)		
५. उत्पादनास सुरुवात केल्याचे वर्ष		
६. लेखा वर्ष (.........पासून..........पर्यंत)		ते
७. कार्यरत महिन्यांची संख्या		
८.कारखान्याच्या भागभांडवलात विदेशी संस्थांचा हिस्सा आहे काय?(होय-१, नाही-२)		
९. संशोधन आणि विकासाकरीता कारखान्यात एखादे युनिट आहे काय? (होय व DST/DBT मध्ये नोंदणीकृत-१, होय व इतर ठिकाणी नोंदणीकृत-२, नाही-३)		
१०.संपर्कासाठीच्या व्यक्तीचा तपशील	i) नाव व पदनाम	
	ii) दूरध्वनी क्रमांक (एस्.टी.डी संकेतांकासह)	
	iii) फॅक्स क्रमांक	
	iv) ई-मेल	
११. कारखान्यामध्ये औपचारीक प्रशिक्षण देण्यात आले आहे काय ?(होय-१, नाही-२)		

घोषणा

मी याद्वारे असे घोषित करतो की, माझ्या माहितीनुसार व विश्वासानुसार या विवरणपत्रात नमुद केलेली माहिती बरोबर तसेच परिपूर्ण आहे.

दिनांक:

ठिकाण :

(मालकाचे नाव व शिक्क्यासह स्वाक्षरी)

वाउपा २०२३-२४

जावक क्रमांक ☐☐☐☐☐☐ स्थायी क्रमांक ☐☐☐☐☐

खंड ग:- स्थावर मालमत्ता

अनु. क्र.	मालमत्तेचा प्रकार	एकूण किंमत(रुपये)					घसारा(रुपये)				निव्वळ किंमत(रुपये)	
		सुरुवात ______ पासून	वर्षभरातील वृध्दी		वर्षभरातील कपात किंवा जुळवणूक	________अखेरपर्यंत (स्तंभ ३+४+५-६)	वर्षाच्या सुरुवातीपर्यंत	वर्षादरम्यान प्रदानकेलेले	वर्षादरम्यान विक्री किंवा निर्लेखित केल्याने जुळवाजुळव	वर्षाखेरीस (स्तंभ ८+९-१०)	______ च्या सुरुवातीस (स्तंभ ३-८)	______ च्या अखेरीस (स्तंभ ७-११)
			पुनर्मुल्यांकनामुळे	प्रत्यक्ष वाढ								
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१.	जमीन											
२.	इमारत											
३.	यंत्र व यंत्रसामग्री											
४.	वाहतुकीचे साधन											
५.	सॉफ्टवेअरसह संगणक साधन											
६.	प्रदुषण नियंत्रकसाधन / पर्यावरण सुधारणा साधन											
७.	इतर											
८.	**उप बेरीज (बाब २ ते७)**											
९.	प्रगतीपथावरील भांडवली काम											
१०.	**एकूण (बाब १+८+९)**											

वाउपा २०२३-२४

जावक क्रमांक [ ] स्थायी क्रमांक [ ]

खंड घ:- खेळते भांडवल आणि कर्जे

अनु.क्र.	बाब	वर्षाच्या सुरुवातीस (रुपये)	वर्षाच्या अखेरीस (रुपये)
(१)	(२)	(३)	(४)
१.	कच्चा माल व घटक आणि आवेष्टन सामग्री		
२.	इंधन आणि वंगण		
३.	सुटे भाग, भांडारआणि इतर		
४.	**उप बेरीज (बाब १ ते ३)**		
५.	अर्ध निर्मित/ कार्य प्रगतीपर वस्तु		
६.	तयार वस्तू		
७.	**एकूण वस्तू/माल (बाब ४ ते ६)**		
८.	स्वत: जवळील आणि बँकेतील रोख रक्कम		
९.	विविध ऋणको		
१०.	इतर चालू मालमत्ता		
११.	**एकूण चालू मालमत्ता (बाब ७ ते १०)**		
१२.	विविध धनको		
१३.	बँक तसेच वित्तीय संस्थांकडून घेतलेली उचल, रोखपत आणि इतर अल्पमुदत कर्जे		
१४.	इतर चालू दायित्व		
१५.	**एकूण चालू दायित्व (बाब १२ ते १४)**		
१६.	**खेळते भांडवल (बाब ११-१५)***		
१७.	थकित कर्जे (व्याज वगळून परंतु ठेवीसह) **		

टीप: * वर्षारंभी आणि वर्षाखेरीस ऋण मूल्य असल्यास अथवा दोन्ही मुल्यातमोठा फरक असल्यास तळटीप लिहून त्यात कारणे द्यावीत.
** थकित कर्जात व्याजाचा समावेश असल्यास तशी तळटीप नोंदवावी.

वाउपा २०२३-२४

जावक क्रमांक [ ] स्थायी क्रमांक [ ]

खंड च :- रोजगार व श्रम किंमत							
अनु. क्र.	कर्मचाऱ्याची श्रेणी	काम केले गेलेले श्रमदिवस			काम करणाऱ्या व्यक्तींची सरासरी संख्या	वेतन दिलेल्या मनुष्य-दिवसांची संख्या	वेतन /पगार (रुपये)
		वस्तुनिर्माण	बिगर वस्तुनिर्माण	एकूण			
१	२	३	४	५	६	७	८
भाग अ :- कर्मचाऱ्याचे श्रेणीनिहाय विवरण							
१.	थेट नियुक्त पुरुष कामगार						
२.	थेट नियुक्त स्त्री कामगार						
३.	थेट नियुक्त तृतीयपंथी कामगार						
४.	**उप बेरीज(बाब १+२+३)**						
५.	ठेकेदाराकडून नियुक्त कर्मचारी						
६.	**एकूण कामगार (बाब ४+५)**						
७.	पर्यवेक्षकीय आणि व्यवस्थापकीय कर्मचारी						
८.	इतर कर्मचारी						
९.	बिनपगारी कौटुंबिक सदस्य/चालक/मालक/सहकारी सदस्य						
१०.	**एकूण कर्मचारी (बाब ६+७+८+९)**						
भाग ब :- सर्व श्रेणीतील कर्मचाऱ्यांची काही बाबींची एकत्रित माहिती							
११.	अधिलाभांश (रुपये)						
१२.	भविष्य निर्वाह निधी आणि इतर निधीतील अंशदान (रुपये)						
१३.	कामगार व कर्मचारी कल्याणावरील खर्च (रुपये)						
१४.	कार्यरत दिवसांची संख्या	(i) वस्तु निर्मिती दिवस					
		(ii)बिगर वस्तु निर्मिती दिवस					
		(iii) एकूण (i+ ii)					
१५.	**उत्पादनाची एकूण किंमत (रु)** **[खंड च स्तंभ ८ मधील बाब १०,११,१२ व १३ मधील नोंदीची बेरीज (+) खंड छ च्या स्तंभ ३ मधील बाब क्र. १, २(i), २(ii), ३,४,५,६,७,८,९ व १० मधील नोंदींची बेरीज (+) खंड झ च्या स्तंभ ६ च्या रकाना क्र. २३ मधील संख्या (+) खंड ट च्या स्तंभ ६ च्या रकाना क्र. ७ मधील संख्या]**						

वाउपा २०२३-२४

जावक क्रमांक [ ] स्थायी क्रमांक [ ]

खंड छ :- इतर खर्च

	अनु. क्र.	बाब	खर्च (रुपये)
	(१)	(२)	(३)
इतर खर्च	१.	कारखाने उपक्रमाद्वारे पुरविण्यात आलेल्या मालाद्वारे इतरांकडून केले गेलेले काम	
	२.	दुरुस्ती आणि देखभाल	
		(i) इमारत आणि इतर बांधकाम	
		(ii) इतर स्थावर मालमत्ता	
	३.	कार्यकारी खर्च	
	४.	स्वनिर्माण केलेल्या बांधकामासाठी वापरलेला कच्चा माल व इतर घटकांवरील खर्च	
	५.	विमा शुल्क	
	६.	सयंत्र व यंत्रसामग्री आणि इतर अचल मालमत्तेपोटी दिलेले भाडे	
	७.	संशोधन आणि विकासावरील खर्च	
	८.	इमारती पोटी दिलेले भाडे	
	९.	भाडेपट्टीवर घेतलेल्या जमिनीचे भाडे किंवा खाणकाम, दगड खाण आणि तत्सम मालमत्तांसाठी दिलेले स्वामित्व शुल्क	
	१०.	भरलेले व्याज	
	११.	ज्या स्थितीत खरेदी केले त्याच स्थितीत विकलेल्या वस्तुची खरेदी किंमत	
	१२.	वाहतूक खर्च(आवक)	
	१३.	वाहतूक खर्च (जावक)	

खंड ज :- इतर उत्पादन/जमा

	अनु. क्र.	बाब	जमा (रुपये)
	(१)	(२)	(३)
इतर उत्पादन	१.	वस्तुनिर्माण सेवांद्वारे प्राप्त उत्पन्न (यामध्ये इतरांकडून पुरविण्यात आलेल्या मालाचा वापर करून त्यांच्या करिता केले गेलेले काम व टाकाऊ शिल्लक मालाच्या विक्रीची किंमत)	
	२.	बिगर वस्तुनिर्माण सेवांद्वारे उत्पन्न (बिगर औद्योगिक सेवांच्या समावेशासह)	
	३.	निर्मिती केलेल्याव विकलेल्या विजेचे मूल्य	
	४.	स्वनिर्माण केलेल्या बांधकामाचे मूल्य	
	५.	ज्या स्थितीत खरेदी केले त्याच स्थितीत विकलेल्या वस्तुच्या किंमतीतील निव्वळ बाकी (खंड ज मधील बाब क्र. ११- खंड छ मधील बाब क्र. ११)	
	६.	सयंत्र व यंत्रसामग्री आणि इतर स्थावर मालमत्ता यांचे प्राप्त भाडे	
	७.	अर्धनिर्मित उत्पादनाच्या शिल्लक मालातील फरक (खंड घ मधील बाब क्र.५ समोरील स्तंभ ४ - स्तंभ ३)	
	८.	इमारतीचे मिळालेले भाडे	
	९.	भाडेपट्टीवर दिलेल्या जमिनीचे प्राप्त झालेले भाडे किंवा खाणकाम, दगड खाण आणि तत्सम मालमत्तांद्वारे प्राप्त झालेले स्वामित्व शुल्क	
	१०.	प्राप्त झालेले व्याज	
	११.	ज्या स्थितीत खरेदी केले त्याच स्थितीत विकलेल्या वस्तुची विक्रीची किंमत	
	१२.	इतर उत्पादनावरील अनुदान	

वाउपा २०२३-२४

जावक क्रमांक | | | | | | | स्थायी क्रमांक | | | | | |

खंड झ :- उत्पादनासाठी वापरलेला देशी माल (आवश्यकता असल्यास उत्पादनासाठी वापरलेल्या मालाची नोंद नवीन अतिरिक्त पानावर अनु.क्र. २५ पासून पुढे करावी)						
अनु.क्र.	मालाचा तपशील	वस्तू संकेतांक(राष्ट्रीय उत्पादन संकेतांक-वस्तू निर्माण क्षेत्र)	परिमाणाचे एकक	वापरलेल्या मालाची संख्या	खरेदीची किंमत (रुपये)	प्रती नग दर (रुपये)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
	प्रमुख दहा मूलभूत वस्तू(देशी)					
१.						
२.						
३.						
४.						
५.						
६.						
७.						
८.						
९.						
१०.						
११.	इतर मुळ वस्तू(देशी)*	9920100				
१२.	**एकूण मुळ वस्तू(देशी) (बाब १ ते ११)**	**9990100**				
१३.	सर्व प्रकारची गैर मूलभूत रसायने	9920300				
१४.	आवेष्टन साहित्य	9990800				
१५.	स्वत: उत्पादित केलेली वीज	9990400	KWH			
१६.	खरेदी करुन वापरलेली वीज	9990500	KWH			
१७.	वापरलेले इंधन जसे पेट्रोल, डिझेल तेल, वंगण इत्यादी	9990600				
१८.	वापरलेला कोळसा	9990700	Tonne			
१९	वापरलेला ज्वालाग्राही वायु	9990900	KG			
२०.	वापरलेले इतर इंधन	9920400				
२१.	उपभोग्य सामुग्री	9922000				
२२.	एकूण गैर मुलभूत वस्तू(घटक १३ ते २१)	9992000				
२३.	**एकूण उत्पादन (बाब १२+ २२)**	**9993000**				
२४.	विजेची कोणतीही अतिरिक्त आवश्यकता (मागणी पूर्ण न झालेले)		KWH			

*रा.उ.संकेतांक-वस्तुनिर्माण क्षेत्र २०११ मध्ये उपलब्ध नसलेल्या घटकांची सविस्तर माहिती

वाउपा २०२३-२४

जावक क्रमांक | | | | | | | स्थायी क्रमांक | | | | | |

खंड ट :- उत्पादनासाठी वापरलेला आयात माल (आवश्यकता असल्यास उत्पादनासाठी वापरलेल्या मालाची नोंद नविन अतिरिक्त पानावर अनु. ८ पासून देऊन करावी)						
अनु.क्र.	घटकांचे विवरण (पाच प्रमुख आयात घटक)	वस्तू संकेतांक(राष्ट्रीय उत्पादन संकेतांक-वस्तू निर्माण क्षेत्र)	परिमाणाचे एकक	वापरलेल्या मालाची संख्या	खरेदीची किंमत (रुपये)	प्रती नग दर (रुपये)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)
१.						
२.						
३.						
४.						
५.						
६.	इतर आयात घटक	9922100				
७.	**एकूण आयात (घटक १ ते ६)**	**9994000**				

जावक क्रमांक | | | | | | | स्थायी क्रमांक | | | | | |

खंड ठ :- कारखान्याने उत्पादित केलेली उत्पादने व उप-उत्पादने (आवश्यकता असल्यास उत्पादन केलेल्या मालाची नोंद अनु. १४ पासून देऊन अतिरिक्त पानावर करावी)												
अनु. क्र.	उत्पादने व उप-उत्पादनांचे विवरण (पहिल्या मुख्य दहा वस्तू किंमतीनुसार-विशेष वस्तुनाम नको)	वस्तू संकेतांक(रा.उ. वर्गीकरण वस्तूनिर्माण क्षेत्रासाठी)	परिमाणचे एकक	उत्पादित केलेल्या मालाची संख्या	विक्री केलेल्या मालाची संख्या	विक्री केलेल्या मालाची स्थूल किंमत (रुपये)	वितरण खर्च (रुपये)				प्रति घटक निव्वळ किंमत (रुपये०.००) [स्तंभ ७— (स्तंभ८+स्तंभ९+स्तंभ१०-स्तंभ११)]÷स्तंभ ६)	उत्पादित झालेल्या वस्तुची कारखाने बाह्य किंमत(रुपये) (स्तंभ १२ × स्तंभ ५)
							वस्तु व सेवा कर (जीएसटी)	उत्पादन शुल्क/विक्री कर/ व्हॅट	इतर खर्च	अनुदान (-)		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)	(१३)
१.												
२.												
३.												
४.												
५.												
६.												
७.												
८.												
९.												
१०.												
११.	इतर उत्पादने/उप-उत्पादने*	9921100										
१२.	**एकूण (१ ते ११)**	**9995000**										
१३.	**थेट निर्यात केल्या गेलेल्या उत्पादन व उप उत्पादनांची टक्केवारी**											
*रा.उ.संकेतांक-वस्तुनिर्माण क्षेत्र २०११ मध्ये उपलब्ध नसलेल्या घटकांची सविस्तर माहिती												

वाउपा २०२३-२४

जावक क्रमांक							स्थायी क्रमांक					

खंड ड :- माहिती व दळणवळण तंत्रज्ञानाचा वापर

अनु.क्र.	माहिती व दळणवळण निर्देशक	होय-१ नाही-२
१.	आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये उद्योगाने संगणकाचा वापर केला होता का?	
२.	आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये उद्योगाने इंटरनेटचा वापर केला होता काय?	
३.	पाहणीच्या दिनांकास उद्योगाची स्वत:ची बेवसाईट आहे का?	
४.	आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये उद्योगाने इंटरनेट मार्फत मालाच्या मागण्या स्वीकारल्या होत्या काय?	
५.	आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये उद्योगाने व्यवसायासाठी इंटरनेट मार्फत मालाची मागणी नोंदविली होती काय?	
६	आर्थिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये उद्योगाने अ.नॅरोबँड ब. फिक्स ब्रॉडबँड क. भ्रमणध्वनीमार्फत ब्रॉडबँड यापैकी कोणत्या मार्गाने इंटरनेटचा वापर केला होता काय?	
७.	पाहणीच्या दिनांकास उद्योगाकडे LAN (स्थानिक संपर्क प्रणाली) आहे का?	

खंड ढ :- उर्जा बचत मापन

अनु.क्र.	उर्जा बचत मापक निर्देशक	होय-१, नाही-२
मागील वित्तीय वर्षात खालील बाबींचे मोजमाप करण्यात आले होते का?		
१.	विजेची बचत?	
२.	कोळसा बचत?	
३.	तेल बचत?	
४.	गॅसची बचत?	

कार्यालयीन उपयोगासाठी

खंड त :- क्षेत्रिय कामाबाबतचे विवरण

१.	पर्यवेक्षकीय अधिकाऱ्याचे नाव		५.	कारखान्याकडून प्राप्त झाल्याचा दिनांक	
२.	पर्यवेक्षकीय अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी		६.	पडताळणी / संकलनाचा दिनांक	
३.	छाननी अधिकाऱ्याचे नाव व पदनाम		७.	छाननीचा दिनांक	
४.	छाननी अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी		८.	पाठवणीचा दिनांक	

खंड थ: क्षेत्रीय अधिकारी / छाननी अधिकारी यांचे अभिप्राय

टीप : महत्त्वाच्या वैशिष्ट्यां संदर्भात (जसे की मुल्यवृध्दी, खेळते भांडवल, वेतन दर, कामगारांची संख्या, वितरण खर्च, घसारा इत्यादी) ऋण खेळते भांडवल तसेच कोणतीही असामान्य संख्या किंवा नोंदी (अति जास्त किंवा अति कमी) चीकारणे निर्विवादपणे देण्यात यावीत. उदा. मुल्यवृध्दी वाढीबाबत वाढलेली मागणी/उत्पादन, नफा, शासकीय अनुदान; किंवा मुल्यवृध्दी कमी होण्याबाबत घटलेली मागणी/उत्पादन, अंतर्गत उपयोग क्षमता, वापरलेल्या मालाची किंमत वाढ इत्यादी, त्याचप्रमाणे काही महत्त्वाच्या गुणोत्तरांच्या असामान्य संख्येची कारणे द्यावीत उदा. आऊटपुटचे इनपुटशी गुणोत्तर, घसारा / वितरण खर्चाचे आऊटपुटशी गुणोत्तर देण्यात यावेत.

अधिक माहिती करीता विस्तृत सूचना संचाचा वापर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

डॉ. राजगोपाल देवरा,
अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, महाराष्ट्र.

PLANNING DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,

Mumbai 400 032, dated the 22nd January 2025.

NOTIFICATION

COLLECTION OF STATISTICS ACT, 2008.

No. DES- Nivipa/ASI-2023-24/FW/238, dated 12th December 2024.— In exercise of the powers conferred by sections 3 and 4 of the Collection of Statistics Act, 2008 (7 of 2009), as amended in 2017 (21 of 2017) read with rules 5 and 7 of the Collection of Statistics Rules, 2011, the Government of Maharashtra hereby directs the collection of statistics on manufacturing and related activities through a statistical survey [hereinafter referred to as "Annual Survey of Industries 2023-24 (State Sample)"] as per the details mentioned in Schedule-I appended hereto.

2. The Government of Maharashtra hereby appoints the Officer as also his assignees in offices, mentioned in Schedule-II appended hereto, as Statistics Officer in respect of the geographical units mentioned therein for the purpose of collecting statistics with reference to the aforesaid direction.

3. The persons in the jurisdiction of the Statistics Officer authorized by the concerned Statistics Officer shall be engaged in verification of information furnished by each informant, for inspecting relevant records and for seeking clarifications, as may be necessary. Each person authorised to collect information shall carry a photo identity card or a letter of authorization issued by the concerned Statistics Officer.

4. The statistics collected in the Form appended herewith in respect of the Annual Survey of Industries 2023-24 (State Sample) furnished by the informants, after due verification and scrutiny, shall be processed by officials working at the Directorate of Economics and Statistics, under the Planning Department of the Government of Maharashtra.

5. All persons engaged in any activity in respect of the Annual Survey of Industries 2023-24 (State Sample) are governed by the provisions of the Collection of Statistics Act, 2008 (7 of 2009) and the Collection of Statistics Rules, 2011, framed thereunder. No power has been delegated to any Statistics Officer under sub-section (*4*) or (6) of section 4 of the said Act.

Schedule I

1. **Subject and purpose for collection of statistics.–** Statistics relating to the growth, composition and structure of organized manufacturing sector, comprising activities related to manufacturing processes, repair services, gas and water supply and cold storage, is collected through Annual Survey of Industries 2023-24 (State Sample).

2. **Geographical area for collection of statistics.–** The Annual Survey of Industries 2023-24 (State Sample) shall be conducted in the whole of the State of Maharashtra under the Collection of Statistics Act, 2008 (7 of 2009).

3. **Method of data collection.–** A notice shall be issued by each Statistics Officer to informants under his jurisdiction, indicating therein the date by which, the officer or offices to whom, the unit or units for which, and the forms in which information is required to be furnished. The Statistics Officer may permit an informant to file the information in electronic form, subject to such other conditions that he may specify in the notice.

4. **Nature of informants from whom data may be collected.–** The owner or occupier or person in-charge of factories registered under the Factories Act,1948 or of establishments registered under the Beedi and Cigar Workers (Conditions of Employment) Act, 1966 or the electricity undertaking with the Central Electricity Authority (CEA) to whom the notice has been issued by a Statistics Officer shall furnish information about the unit.

The Statistics Officer may require an owner or occupier or person in-charge to furnish consolidated information in respect of two or more units under single management, in case information is not separately available for individual unit and subject to such other conditions, as he may specify, in the notice.

5. **Period during which collection of statistics may be completed.–** The date for submission of information by each informant shall be mentioned in the notice and it would generally fall during the period from February 2025 to July 2025.

6. **Reference period.–** Information is required to be furnished for the financial year commencing from the 1st April 2023 and ending on the 31st March 2024 or for the accounting year of a unit ending on any date between the 1st April 2023 to 31st March 2024.

7. **Nature of information to be collected.–** The information required shall be collected in the Form appended herewith. The Form contains the assets and liabilities, receipts, expenses, input items- (indigenous and imported) products and by-products, distributive expenses, employment and labour cost, etc., of a unit.

8. **Form and language in which information is to be furnished by informant.–** An informant shall furnish the information in the Form appended herewith either in Marathi or English language.

9. **Obligation of informant.–** An owner or occupier or person in-charge of a unit shall furnish information in the manner and by the date mentioned in the notice received by him from the concerned Statistics Officer. He shall also furnish relevant records for inspection and answer the questions in relation to the information sought, as may be required by the Statistics Officer or a person authorized by him.

10. **Nature of business records and other records which may be inspected.–** The business records of a unit, such as balance sheet, profit and loss account, muster rolls, attendance register, labour register, pay rolls, Company Director's report or any other document in support of the information furnished by the unit may be inspected by the Statistics Officer or a person authorized by him.

11. **Manner of inspection.–** The concerned Statistics Officer or a person authorized by him may verify the information furnished by a unit on the basis of business records and other records of the unit and seek clarifications from the concerned owner or occupier or a person authorized by the management of the unit.

Schedule II

Sr. No.	Statistics Officer	Geographical Unit (District)	Office Address
1	Smt. D.S.Dhaware Deputy Director Directorate of Economics and Statistics, Mumbai.	Mumbai City and Mumbai Sub-urban	Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, 8th Floor, Administrative Building, Govt. Colony, Bandra (East), Mumbai 400 051.
2	Smt. D.S.Karambele Deputy Director, District Statistical Office, Thane.	Thane	District Statistical Office, Government of Maharashtra, 3 rd floor, Niyojan Bhavan, Collector Office Campus, Thane (West) 400 601.

Sr. No.	Statistics Officer	Geographical Unit (District)	Office Address
3	Smt. M. S. Rokade Deputy Director, District Statistical Office, Palghar.	Palghar	District Statistical Office, Government of Maharashtra, New Collector Office Premises, Block No.204, 2nd floor, New Administrative Building-A, Kolgaon, Palghar (W), Palghar 401 404.
4	Smt. V. V. Makar Deputy Director District Statistical Office, Raigad.	Raigad	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhavan, 1st Floor, Collector Office, Raigad Alibag 402 201.
5	Shri N. V. Yadav Deputy Director District Statistical Office, Ratnagiri.	Ratnagiri	District Statistical Office, Government of Maharashtra, District Revenue Department Employees Co-operative Credit Society, 1st Floor, Collector Office premises, Jaystambh, Ratnagiri 415 612.
6	Shri A. A. Kulkarni Deputy Director, District Statistical Office, Sindhudurg.	Sindhudurg	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Administrative Building, A Wing, 1st Floor, District Headquarter, Oras, Sindhudurg 416 812.
7	Shri H. B. Ahire Deputy Director, District Statistical Office, Nashik.	Nashik	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Satpur MIDC Guest House, Near State Bank, Trambak Road, Satpur, Nashik 422 007.
8	Shri S. S. Wankhede Deputy Director, District Statistical Office, Dhule.	Dhule	District Statistical Office, Government of Maharashtra, 2nd Floor, Niyojan Bhavan, Collector Office premises, Dhule 424 001.
9	Shri V. G. Dhangar Deputy Director, District Statistical Office, Nandurbar.	Nandurbar	District Statistical Office, Government of Maharashtra, 1st Floor, Niyojan Bhavan, Collector Office premises, Nandurbar 425 412.
10	Shri S. S. Wankhede Deputy Director, District Statistical Office, Jalgaon.	Jalgaon	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhavan, 2 nd floor, Collector Office, Jalgaon 425 001.

Sr. No.	Statistics Officer	Geographical Unit (District)	Office Address
11	Shri S. B. Varsale Deputy Director, District Statistical Office, Ahilyanagar.	Ahilyanagar	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Central Administrative Building, 1st Floor, Opposite Akashwani Centre, Savedi, Ahilyanagar 414 003.
12	Shri S. S. Markale Deputy Director, District Statistical Office, Pune.	Pune	District Statistical Office, Government of Maharashtra, 25,Shukrawar Peth,PMC Commercial Building, Opposite Mahatma Phule Mandai, Pune 411 002.
13	Shri Y. V. Thorat Deputy Director, District Statistical Office, Satara.	Satara	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Zilha Parishad Extension Building, Room No. 5 and 6, 1st Floor, Satara 415 001.
14	Shri A. B. Patil Deputy Director, District Statistical Office, Sangli.	Sangli	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Central Administrative Building, 1st Floor, Room No.106, Sangli-Miraj Road, Vijaynagar, Sangli 416 415.
15	Shri D. M. Bandgar Deputy Director, District Statistical Office, Solapur.	Solapur	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Near Niyojan Bhavan, Sat Rasta, Vijapur Road, Solapur 413 001.
16	Smt. S. R. Ardalkar Deputy Director, District Statistical Office, Kolhapur.	Kolhapur	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Maharani Tarabai Sabhagruh, 2nd Floor, Collector Office, Nagala park, Kolhapur 416 003.
17	Smt. S. V. Misal Deputy Director, District Statistical Office, Chhatrapati Sambhajinagar.	Chhatrapati Sambhaji Nagar	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Ground Floor, Administrative Building, Collector Office, Chhatrapati Sambhajinagar 431 001.
18	Shri S. B. Kulkarni Deputy Director, District Statistical Office, Jalna.	Jalna	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Administrative Building, 2nd Floor, Collector Office, Jalna 431 203.

Sr. No.	Statistics Officer	Geographical Unit (District)	Office Address
19	Smt. P. P. Pandhare Deputy Director, District Statistical Office, Parbhani.	Parbhani	District Statistical Office, Government of Maharashtra, PWD Old Building, Shanivar Bazar, Parbhani 431 401.
20	Shri R. T. Kamble Deputy Director, District Statistical Office, Beed.	Beed	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Padmaja Building, 1st Floor, Opposite Veterinary Hospital, Subhash Road, Beed 431 122.
21	Smt. S. B. Gotmare Deputy Director, District Statistical Office, Nanded.	Nanded	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Udyog Bhavan,Industrial Estate, Hall No.02,Ground Floor, Shivaji Nagar, Nanded 431 602.
22	Shri S. N. Jadhav Deputy Director, District Statistical Office, Dharashiv.	Dharashiv	District Statistical Office, Government of Maharashtra, 2nd Floor, Niyojan Bhavan, Collector Office, Dharashiv 413 582.
23	Shri U. M. Hatte Deputy Director, District Statistical Office, Latur.	Latur	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Central Administrative Building, South Wing, Ground Floor, Shivaji Maharaj Chowk, Latur 413 512.
24	Shri S. M. Rachawad Deputy Director, District Statistical Office, Hingoli.	Hingoli	District Statistical Office, Government of Maharashtra, S/4, 2nd Floor, Collector Office, Administrative Building, Hingoli 431 513.
25	Smt. K. R. Dharmare Deputy Director, District Statistical Office, Amravati.	Amravati	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhavan, Ground Floor, District Collector Office Camp, Amravati 444 602.
26	Shri A. V. Sune Deputy Director, District Statistical Office, Akola.	Akola	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Administrative Building, 1st Floor, Collector Office, Akola 444 001.
27	Shri B. R. Tayde Deputy Director, District Statistical Office, Washim.	Washim	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhavan, First Floor, Collector Office, Washim 444 505.

Sr. No.	Statistics Officer	Geographical Unit (District)	Office Address
28	Shri A. V. Sune Deputy Director, District Statistical Office, Buldhana.	Buldhana	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhavan, Ground Floor, Collector Office, Buldhana 443 001.
29	Shri M. S. Gedam Deputy Director, District Statistical Office, Yavatmal.	Yavatmal	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Dagadi Building, Infront of Tahsil Office, Tanga Chowk, Yavatmal 445 001.
30	Shri S. M. Pathak Deputy Director, District Statistical Office, Nagpur.	Nagpur	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Administrative Building No. 2, 5th Floor, Civil Lines, Nagpur 440 001.
31	Shri P. V. Patil Deputy Director, District Statistical Office, Wardha.	Wardha	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhavan, Collector Office, Near Mahatma Gandhi Statue, Sevagram Road, Wardha 442 001.
32	Shri S. M. Pathak Deputy Director, District Statistical Office, Bhandara.	Bhandara	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhawan, Collector Office Premises, Bhandara 441 904.
33	Shri S. S. Kumare Deputy Director, District Statistical Office, Chandrapur.	Chandrapur	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Niyojan Bhawan, 1 st Floor, Collector Office Premises, Railway Station Road, Chandrapur 442 401.
34	Shri S. A. Dhongade Deputy Director, District Statistical Office, Gondia.	Gondia	District Statistical Office, Government of Maharashtra, New Administrative Building, Niyojan Vibhag, Room No.27, 2nd Floor, Jaystambh Chowk, Gondia 441 601.
35	Shri D. B. Khadatkar Deputy Director, District Statistical Office, Gadchiroli.	Gadchiroli	District Statistical Office, Government of Maharashtra, Administrative Complex, Unit No.1,Barrack No.3/E, Gadchiroli 442 605.

CONFIDENTIAL

Government of India

Ministry of Statistics and Programme Implementation

Return under Collection of Statistics Act, 2008 as amended in 2017 and rules framed there under in 2011

Annual Survey of Industries 2023-2024 (Part –I)

(Please read the instructions before filling the return)

Block A: Identification particulars (for official use)	
1. Schedule Despatch (DSL) No.	
2. PSL No.	
3. Scheme code (*Census-1, Sample-2*)	
4. Industry code as per frame (*4-digit level of NIC-2008*)	
5. Industry code as per return (*5-digit level of NIC-2008*)	
6. Description of Industry:	
7. State Code	
8. District Code	
9. Sector (*Rural-1, Urban-2*)	
10. RO/SRO code	
11. No. of Units	
12. Status of Unit (*Code*)	

Block B: Particulars of the factory (to be filled by owner of the factory)		
1. Name and address of the Industrial undertaking:	1.1 Vill./Town:	
	1.2 District name:	
	1.3 State name:	
	1.4 PIN Code	
2. Type of organisation (*code*)		
3. Corporate Identification Number (CIN)		
4. Whether the unit has ISO Certification, 14000 Series (*yes-1, no-2*)		
5. Year of initial production		
6. Accounting year (........... *to*.............)		to
7. Number of months of operation		
8. Whether the share capital of the company includes share of foreign entities (*yes-1, no-2*)		
9. Any R&D unit in your factory (*yes & registered with DST/DBT - 1, yes & registered with others - 2, no - 3*)		
10. Details of contact person	i) Name & designation:	
	ii) Tele (with STD code)	
	iii) FAX no.	
	iv) E-mail	
11. Whether the unit offered any formal training (*yes-1, no-2*)		

DECLARATION

I hereby declare that information furnished in this return is correct and complete to the best of my knowledge and belief.

Date:

Place:

(Name and Signature of owner with stamp)

ASI Schedule 2023-24

Annexure - V

DSL No | | | | | | **PSL No** | | | | | |

Block C: FIXED ASSETS

Sl. No.	Type of Assets	Gross value (Rs.)					Depreciation (Rs.)				Net value (Rs.)	
		Opening as on ----	Addition during the year		Deduction & adjustment during the year	Closing as on ---- (cols. 3+4+5-6)	Up to year beginning	Provi-ded during the year	Adjustment for sold/ discarded during the year	Up to year end (cols. 8+9 -10)	Opening as on ----- (cols. 3-8)	Closing as on ------ (cols. 7-11)
			Due to revaluation	Actual additions								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1.	Land											
2.	Building											
3.	Plant &Machinery											
4.	Transport equipment											
5.	Computer equipment including software											
6.	Pollution control equipment/ Environment improvement equipment											
7.	Others											
8.	**Sub-total (items 2 to 7)**											
9.	Capital work in progress											
10.	**Total (items 1+8+9)**											

DSL No ☐☐☐☐☐☐ **PSL No** ☐☐☐☐☐

Block D: WORKING CAPITAL AND LOANS			
Sl. No.	Items	Opening (Rs.)	Closing (Rs.)
(1)	(2)	(3)	(4)
1.	Raw Materials & Components and Packing materials		
2.	Fuels & Lubricants		
3.	Spares, Stores & others		
4.	**Sub-total (items 1 to 3)**		
5.	Semi-finished goods/work in progress		
6.	Finished goods		
7.	**Total inventory (items 4 to 6)**		
8.	Cash in Hand & at Bank		
9.	Sundry Debtors		
10.	Other current assets		
11.	**Total current assets(items 7 to 10)**		
12.	Sundry Creditors		
13.	Over draft, cash credit, other short-term loan from banks & other financial institutions		
14.	Other current liabilities		
15.	**Total current liabilities (items 12 to 14)**		
16.	**Working Capital (item 11-item 15)***		
17.	Outstanding loans (excluding interest but including deposits)**		

Note:

* *Give reasons in the footnote for negative values and abnormal verification in opening and closing values.*

** *If outstanding loans include interest, a footnote may be given.*

ASI Schedule 2023-24 *Annexure - V*

DSL No | | | | | | **PSL No** | | | | |

Block E: EMPLOYMENT AND LABOUR COST							
Sl. No.	Category of staff	Man-days worked			Average number of persons worked	No. of mandays paid for	Wages/ salaries (in Rs.)
		Manufacturing	Non Manufacturing	Total			
1	2	3	4	5	6	7	8
Part A: Details for each category of staff							
1.	Male workers employed directly						
2.	Female workers employed directly						
3.	Transgender workers employed directly						
4.	**Sub-total (items 1 + 2 + 3)**						
5.	Workers employed through contractors						
6.	**Total workers (items 4 + 5)**						
7.	Supervisory & managerial staff						
8.	Other employees						
9.	Unpaid family members/ proprietor/ coop. members						
10.	**Total employees (items 6 + 7 + 8 + 9)**						
Part B: Some details for all categories of staff combined							
11.	Bonus (in Rs.)						
12.	Contribution to provident & other funds (in Rs.)						
13.	Workmen & staff welfare expenses (in Rs.)						
14.	Number of working days	(i) Manufacturing days					
		(ii) Non-manufacturing days					
		(iii) Total (i + ii)					
15.	**Total cost of production (in Rs.) [entry in col. 8 of item 10, 11, 12 and 13, block E + entry in col. 3 of item 1, 2(i), 2(ii), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 & 10, block F + entry in col. 6 of item 23 of block H + entry in col. 6 of item 7, block I]**						

ASI Schedule 2023-24

Annexure - V

DSL No ☐☐☐☐☐☐ **PSL No** ☐☐☐☐☐

	Block F : OTHER EXPENSES		
	Sl. No.	Items	Expenditure (in Rs.)
	(1)	(2)	(3)
OTHER INPUT	1.	Work done by others on materials supplied by the industrial undertaking	
	2.	Repair & maintenance of	
		(i) Buildings and other construction	
		(ii) Other fixed assets	
	3.	Operating expenses	
	4.	Expenses on raw materials and other components for own construction	
	5.	Insurance charges	
	6.	Rent paid for plant & machinery and other fixed assets	
	7.	Expenses on Research & Development (R&D)	
	8.	Rent paid for buildings	
	9.	Rent paid for land on lease or royalties on mines, quarries and similar assets	
	10.	Interest paid	
	11.	Purchase value of goods sold in the same condition as purchased	
	12.	Inward transportation cost	
	13.	Outward transportation cost	

	Block G: OTHER OUTPUT/RECEIPTS		
	Sl. No.	Items	Receipts (in Rs.)
	(1)	(2)	(3)
OTHER OUTPUT	1.	Receipts from manufacturing services (including work done for others on materials supplied by them and sale value of waste left by the party)	
	2.	Receipts from non-manufacturing services (including non-industrial services)	
	3.	Value of electricity generated and sold	
	4.	Value of own construction	
	5.	Net balance of goods sold in the same condition as purchased. (item 11 of block G *minus* item 11 of block F)	
	6.	Rent received for plant & machinery and other fixed assets	
	7.	Variation in stock of semi-finished goods (col.4 *minus* col 3 against item 5 in block D)	
	8.	Rent received for buildings	
	9.	Rent received for land on lease or royalties on mines, quarries and similar assets	
	10.	Interest received	
	11.	Sale value of goods sold in the same condition as purchased	
	12.	Other production subsidies	

DSL No [ ] **PSL No** [ ]

Block H: Indigenous input items consumed (if needed, additional sheets may be used for recording input items with serial nos. starting from 25)

Sl. No.	Item description	Item code (NPC-MS)	Unit of quantity	Quantity consumed	Purchase value (in Rs.)	Rate per unit (in Rs.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
	Major ten basic items (indigenous)					
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.	Other basic items (indigenous)*	9920100				
12.	**Total basic items (items 1 to 11)**	**9990100**				
13.	Non-basic chemicals – all kinds	9920300				
14.	Packing items	9990800				
15.	Electricity own generated	9990400	KWH			
16.	Electricity purchased & consumed	9990500	KWH			
17.	Petrol, diesel, oil, lubricants consumed	9990600				
18.	Coal consumed	9990700	Tonne			
19	Gas consumed	9990900	KG			
20.	Other fuel consumed	9920400				
21.	Consumable store	9922000				
22.	Total non-basic items (items 13 to 21)	9992000				
23.	**Total inputs (items 12 + 22)**	**9993000**				
24.	Any additional requirement of electricity (unmet demand)	**9999999**	KWH			

* Full description of items not in NPC-MS 2011 (Revised):

DSL No | | | | | | **PSL No** | | | | |

Block I: Imported input items consumed - directly only (if needed, additional sheets may be used for recording input items with serial nos. starting from 8)

Sl. No.	Item description (Major five imported items)	Item code (NPC-MS)	Unit of quantity	Quantity consumed	Purchase value (in Rs.)	Rate per unit (in Rs.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.	Other imported items	9922100				
7.	**Total imports (consumed) (items 1 to 6)**	**9994000**				

DSL No | | | | | | **PSL No** | | | | |

Block J: Products and by-products manufactured by the unit (if needed, additional sheets may be used for recording output items with serial nos. starting from 14)

Sl. No.	Products/By-products description (First ten major items as per value - no brand name)	Item code (NPCMS)	Unit of quantity	Quantity manufactured	Quantity sold	Gross sale value (Rs.)	Distributive expenses (Rs.)				Per unit net sale value (Rs. 0.00) (col. 7-[col. 8+col. 9+col.10-col.11]) ÷ col. 6	Ex-factory value of quantity manufactured (Rs.) (col.12× col.5)
							Goods and Services Tax(GST)	Excise Duty/ Sales Tax/VAT/ Other Taxes, if any	Other Distributive Expenses	Subsidy (-)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
10.												
11.	Other products/ by-products*	9921100										
12.	**Total (items 1 to 11)**	**9995000**										
13.	Share (%) of products/by-products directly exported											

* Full description of items not in NPC-MS 2011 (Revised):

DSL No | | | | | | | **PSL No** | | | | | |

Block K: Information and Communication technology (ICT) usage		
Sl. No.	**ICT indicator**	***yes-1, no-2***
1.	Did the factory use computer/s during FY 2023-24?	
2.	Did the factory use the internet during FY 2023-24?	
3.	Did the factory have a website as on the date of survey?	
4.	Did the factory receive orders via the internet during FY 2023-24?	
5.	Did the factory place orders for business purpose via the internet during FY 2023-24?	
6.	Did the factory connect to the internet either by a. Narrowband or b. Fixed broadband or c. Mobile broadband during FY 2023-24?	
7.	Does the factory have a local area network (LAN) as on the date of survey?	

Block L: Energy Conservation (EC) measures		
Sl. No.	**EC indicator**	***yes-1, no-2***
Have any measures been taken during last financial year with regard to:		
1.	Electrical saving?	
2.	Coal saving?	
3.	Oil saving?	
4.	Gas saving?	

FOR OFFICIAL USE ONLY

Block M: Particulars of field operations					
1.	Name of Superintending Officer		5.	Date of receipt from factory	
2.	Signature of Superintending Officer		6.	Date of verification/compilation	
3.	Name & Designation of Scrutinising Officer		7.	Date(s) of scrutiny	
4.	Signature of Scrutinising Officer		8.	Date of despatch	

Block N:Comments of Superintending Officer/Scrutinising Officer
Note: Reasons for negative working capital and for any abnormal values or entries (high or low) in respect to important characteristics (Such as GVA, working capital, wage rate, number of workers, distributive expenses, depreciation etc.) should be given invariably. For instance, the reasons for high GVA could be increased demand/production, profit, govt. subsidy; or for low GVA, the reasons could be decreased demand/production, capacity under-utilization, high input cost etc. similarly reasons for any abnormal values of certain important ratios e.g. Ratio of output to input, ratio of depreciation/distributive expenses to output etc should be given. ***Please refer to detailed instructions also for further guidance.***

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

Dr. RAJAGOPAL DEVARA,
Additional Chief Secretary,
Planning Department, Maharashtra.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATIONS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004. EDITOR : DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE.